

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Europæisk statut for SMV'er«

(2002/C 125/19)

Det Økonomiske og Sociale Udvalg besluttede den 26. april 2001 under henvisning til forretningsordenens artikel 23, stk. 3, at afgive udtalelse om »Europæisk statut for SMV'er«.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Det Indre Marked, Produktion og Forbrug, som udpegede Henri Malosse til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 4 februar 2002.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 389. plenarforsamling af 20.-21. marts 2002, mødet den 21 marts 2002, med 81 stemmer for og 2 stemmer hverken for eller imod følgende udtalelse.

1. SMV'ers behov**1.1. En konstatering**

1.1.1. I flere årtier har juristerne og de europæiske myndigheder næsten udelukkende interesseret sig for store virksomheder, der hidtil er blevet anset som de vigtigste aktører i den europæiske integrationsproces. I dag er det almindeligt kendt, at små og mellemstore virksomheder (SMV'er) spiller en væsentlig rolle i den europæiske erhvervsstruktur, hvor de tegner sig for 90 % af erhvervsparken og $\frac{2}{3}$ af arbejdspladserne. Det er altså ikke logisk, at man på det tidspunkt, hvor man vedtager en europæisk statut for selskaber, kun tænker på den form, der passer bedst til store virksomheder, dvs. virksomheder, som kan indbyde offentligheden til tegning af aktier. Det kan heller ikke retfærdiggøres, at det, når Kommissionen planlægger at sætte en stopper for dobbeltbeskatning ved gennem statuten for det europæiske selskab at indføre ét samlet beskatningsgrundlag, endnu en gang er de store virksomheder, der kan drage fordel heraf.

1.1.2. Det Europæiske Råd i Feira har med vedtagelsen af et europæisk charter for små virksomheder givet udtryk for, hvor vigtigt det er at fremme samarbejdet mellem SMV'er i Europa. En undersøgelse for perioden 1989-1995, som Kommissionen offentliggjorde i oktober 1997 (Erhvervsretligt forskningscenter (CREDA) under handels- og industrikammeret i Paris, »Propositions pour une société fermée européenne« (Forslag til et lukket europæisk selskab) under ledelse af J. Boucouechliev, Kontoret for De Europæiske Fællesskabers officielle Publikationer, 1997. Se i dette værk især »Analyse des rapprochements d'entreprises en Europe« (Analyse af virksomhedssamarbejde i Europa), S. Urban, U. Mayrhofer og P. Nanopoulos, s. 11 ff.), viser, at der forholdsmæssigt er mange flere joint-ventures blandt SMV'er, end der er samarbejdsaftaler mellem store virksomheder. Denne tendens bremses dog af de mange barrierer og af de lange og bekostelige procedurer, der især er til skade for SMV'erne.

1.2. Oprettelse af en passende ordning for SMV'er

1.2.1. Den eneste overnationale og europæiske retlige struktur, der indtil videre har været oprettet, er de europæiske økonomiske firmagrupper (EØFG), som kan yde specifikke tjenester til SMV'er, men som ikke kan give et fuldstændigt svar.

1.2.2. Det europæiske selskab, hvis vedtægter netop er blevet endeligt vedtaget⁽¹⁾, er i høj grad inspireret af reglerne for aktieselskaber og er udtænkt for store virksomheder. Selv om dette selskab betegner et klart fremskridt, så går det mere end 30 år tilbage og afspejler en gammel tankegang, hvilket dets grundlag tydeligt bærer præg af. Det er tungt, komplekst og er ikke indrettet på SMV'er, ligesom det vil være vanskeligt at tilpasse efter de sociale fremskridt. Europa-Parlamentet understregede i sin rapport om det sidste forslag til Rådets forordning om det europæiske selskab, at forslaget ikke tager nok højde for SMV'er, når man tager i betragtning, at europæiske SMV'er er drivkraft for en stor del af den europæiske økonomi (Hans Peter Mayer-rapporten).

1.2.3. Derudover er harmoniseringen især rettet mod aktieselskaber, mens den lovgivning, der finder anvendelse på andels- eller enkeltmandsselskaber, stadig i høj grad præges af den nationale lovgivning.

1.2.4. Europa-Kommissionen er selv klar over denne situation, eftersom Kommissionen den 4. september 2001 gav en gruppe eksperter i selskabsret til opgave »først at undersøge de paneuropæiske regler for offentlige overtagelsestilbud og herefter de vigtigste prioriteter inden for moderniseringen af selskabsretten«, herunder »det eventuelle behov for nye retlige former (f.eks. et privat europæisk selskab, der især vil være interessant for små og mellemstore virksomheder)«.

(1) EFT L 294 af 10.11.2001.

1.2.5. Det Økonomiske og Sociale Udvalg har ligeledes i nylige udtalelser understreget, at det var nødvendigt at udtænke en ny europæisk retsform for SMV'er. Således hedder det i initiativudtalelsen om »Socialøkonomien i det indre marked« af 2. marts 2000 ⁽¹⁾, at »europæiske virksomheder med sådanne retlige organisationsformer bør kunne grundlægges af fysiske personer såvel som af mindre virksomheder, der ønsker at indgå et grænseoverskridende samarbejde for at forbedre deres konkurrenceevne«. Derudover opfordres der i tillægget til initiativudtalelse om »Europæisk charter for små virksomheder« ⁽²⁾, som blev vedtaget den 28. november 2001, til en undersøgelse vedrørende en europæisk statut for det europæiske private selskab.

1.2.6. Endelig har mange europæiske arbejdsgiverorganisationer slået til lyd for denne idé, og en arbejdsgruppe sammensat af jurister af forskellig nationalitet samt erhvervsfolk og akademikere har allerede bidraget til udformningen af et meget gennemarbejdet projekt, jf. førnævnte CREDA-studie, der er offentliggjort af Kontoret for De Europæiske Fællesskabers officielle Publikationer. Denne studie har handels- og industrikammeret i Paris samt den franske arbejdsgiversammenslutning (MEDEF) arbejdet videre på med hjælp fra en gruppe eksperter og virksomhedsledere af forskellig nationalitet, hvilket har resulteret i »La société privée européenne: une société de partenaires« (Det private europæiske selskab: et selskab karakteriseret ved partnerskaber), september 1998.

1.2.7. Det er altså nødvendigt at overveje en europæisk statut for SMV'er, der skal have til formål at lette udvekslingen mellem SMV'er i det indre marked, at gøre det muligt for SMV'er i forskellige lande at forene deres ressourcer, men også i forbindelse med oprettelsen af en ny virksomhed eller ændring af vedtægter at give foretagendet en europæisk dimension fra begyndelsen. Behovet for en sådan fælles statut øges endnu mere ved det faktum, at udvidelsen vil skabe større forskelle mellem de nationale lovgivninger.

1.2.8. På den baggrund afholdt ØSU en offentlig høring den 22. oktober 2001 med deltagelse af mere end 20 berørte europæiske organisationer samt eksperter og jurister. I forbindelse med denne høring konstaterede man, at der virkelig var et mærkbart behov for en statut for SMV'er, bl.a. for at fremme et grænseoverskridende samarbejde, men også for at undgå en ny diskrimination af SMV'er, som ikke har fordel af en europæisk statut, der først og fremmest er rettet mod store selskaber. Deltagerne fremsatte ønsker om, hvordan en sådan statut skulle tage sig ud, idet de understregede, at den skulle være enkel, at det var nødvendigt at gøre den attraktiv ved at give adgang til reelle fordele, samt at den skulle gælde for alle virksomhedsformer. De understregede fordelene herved:

1.2.8.1. Politisk fordel: Udviklingen af det tværnationale og grænseoverskridende samarbejde fremmer den europæiske integrationsproces;

1.2.8.2. Fordel, hvad angår forenkling: Her kan blandt andet nævnes selve tilstedeværelsen af en fælles europæisk statut, færre administrative formaliteter, muligheden for én enkelt skatteangivelse;

1.2.8.3. Økonomisk fordel: De SMV'er, som vælger denne statut, vil blive mere konkurrencedygtige og kendte i offentligheden, idet de får en europæisk »etiket«. Derudover kan en sådan statut være mere attraktiv for udenlandske investeringer i Europa.

2. For en europæisk statut for SMV'er

2.1. SMV'er diskrimineres i dag, da de normalt ikke kan drage fordel af en europæisk statut på samme måde som de store virksomheder. Derudover er det ikke realistisk at håbe på, at der hurtigt kan foretages en harmonisering af de nationale lovgivninger blandt andet på grund af, hvor forskellige disse er, og i betragtning af udvidelsen. Oprettelsen af et samlet forenklet instrument, der supplerer det europæiske selskab, lader altså til at være det mest effektive middel til at afskaffe hindringerne for SMV'ernes udvikling af tværnationale aktiviteter.

2.2. Det forekommer hensigtsmæssigt, at ØSU i sin egenkab af talerør for de økonomiske og sociale aktører åbner for debatten på europæisk niveau. I denne initiativudtalelse foreslås nogle punkter, der kan debatteres med henblik på udarbejdelse af en europæisk statut, der er tilpasset SMV'er, ligesom der heri angives nogle retningslinjer, som ifølge ØSU bør danne rammen om det uddybende arbejde, der senere skal iværksættes.

3. Grundlæggende mål

3.1. En europæisk statut for SMV'er skal fremme iværksætterånden og oprettelsen af nye virksomheder samt tilskynde til grænseoverskridende samarbejde i det indre marked. Derfor bør den efterspurgte struktur efterleve følgende grundlæggende mål:

3.1.1. Den skal være frit og let tilgængelig for fysiske og juridiske personer.

3.1.2. Den skal være enkel, smidig og kunne tilpasses de forskellige partnerses ønsker.

⁽¹⁾ EFT C 117 af 26.4.2000, s. 52-58.

⁽²⁾ EFT C 48 af 21.2.2002.

3.1.3. Den skal give plads til udvikling, således at den stadig kan anvendes, hvis virksomhedens struktur eller rammevilkår ændrer sig.

3.1.4. Den skal indføre en ægte europæisk virksomhedsstruktur, dvs. en som ikke er tilknyttet den nationale selskabsret. Dog bør den ikke indføre noget særligt privilegium eller skabe forskelsbehandling.

3.2. Det europæiske selskab for SMV'er supplerer det europæiske selskab:

3.2.1. Ved dets europæiske dimension: Statutten skal være rettet mod aktiviteter, der har en europæisk karakter i bred forstand, dvs. som enten har mindst to partnere fra to forskellige medlemsstater, eller som blot udøver eller planlægger at udøve en aktivitet på europæisk niveau, dvs. ikke blot i én medlemsstat. I begge tilfælde er samarbejdet mellem SMV'er til forskel fra fusioner mellem store virksomheder næsten altid udtryk for et ønske om udvidelse og udvikling eller endda iværksættelse af nye aktiviteter.

3.2.2. Ved selve dets karakter: Det skal være et privat selskab, som i modsætning til det europæiske selskab ikke kan indbyde offentligheden til tegning af aktier.

3.2.3. Ved dets udformning: Det nye selskab skal hvile på kontraktfrihed. Det skal være et selskab med en stærk affectio societatis. Parterne skal have så meget frihed som muligt til at tilrettelægge deres indbyrdes forbindelser og, mere generelt, selskabets drift. Man kunne udarbejde standardvedtægter, der kunne bruges til eksempel eller vejledning.

3.2.4. Ved dets juridiske ordning: Det skal være et ægte europæisk selskab, der henhører under den europæiske lovgivning, og henvisningerne til national lovgivning skal være begrænsede og specificerede.

3.2.5. Ved dets målgruppe: Det vil ikke være hensigtsmæssigt, at man med henblik på at skabe fleksibilitet fastsætter et maksimalt antal ansatte, der må være i virksomheden, for at denne kan benytte den europæiske statut for SMV'er. Naturligvis er målgruppen små og mellemstore virksomheder i overensstemmelse med Kommissionens henstilling fra 1996, der er ved at blive revideret. Statutten skal være tilpasset alle små virksomheder eller enkeltmandsselskaber.

3.2.6. Ved dets arbejdsmarkedsmæssige dimension: Statutten vil her normalt skulle henvise til den lovgivning, der finder anvendelse på det sted, hvor de ansatte udøver deres arbejde. Med henblik på at inddrage arbejdstagerne er det derudover væsentligt at fastsætte nedenstående retningslinjer:

3.2.6.1. Hvad angår grænseoverskridende information og høring, skal statutten være inspireret af det EU-direktiv, der er ved at blive vedtaget⁽¹⁾, og indeholde en ordning for virksomheder med mere end 50 ansatte.

3.2.6.2. Hvad angår grænseoverskridende deltagelse i virksomhedsledelsen, foreslår ØSU, at der i tråd med de tilsvarende regler for det europæiske aktieselskab vælges en realistisk og pragmatisk fremgangsmåde, der sigter mod at bevare de opnåede rettigheder, idet man dog skal undgå et for tungt system.

3.2.6.3. Dette tiltag er med til at videreføre den dynamik, der blev givet næring til i grønbogen om »Fremme af en europæisk ramme for virksomhedernes sociale ansvar«, som blev vedtaget den 18. juli 2001⁽²⁾. Derudover vil bestemmelserne om inddragelse af de ansatte blive betragtet som et positivt aspekt ved den europæiske integration, hvilket kun kan styrke den »EU-etiket«, der indføres med den nye statut.

3.2.7. Ved dets skattemæssige status: Der kan ikke a priori indføres nogen permanent fordel. På den anden side indgår det i Kommissionens foreslåede strategi i meddelelsen »På vej mod et indre marked uden skattemæssige hindringer«⁽³⁾, at virksomheder, der vælger den europæiske statut, kunne være de første til at drage fordel af ét enkelt konsolideret beskatningsgrundlag, hvilket vil være et værktøj til forenkling, der ligeledes vil gøre det muligt at undgå dobbeltbeskatning. Kommissionen planlægger at igangsætte en pilotfase til fordel for SMV'er og/eller virksomheder, som vælger statutten for det europæiske selskab. ØSU fremsætter i øvrigt om kort tid en udtalelse om denne meddelelse.

4. Mulige fremgangsmåder i forbindelse med en europæisk statut for SMV'er

Projektet kunne organiseres omkring nedenstående retningslinjer, der bør gøres til genstand for en dybtgående undersøgelse i samråd med de berørte aktører.

4.1. Gældende ret

Projektet skal karakteriseres ved en tydelig opdeling af de forskellige retskilders anvendelsesområde: forordningen, vedtægterne og den nationale ret.

(1) Direktiv om indførelsen af en general ramme for information og høring af arbejdstagerne i Det Europæiske Fællesskab (fælles holdning vedtaget af Rådet den 23 juli 2001, EFT C 307 af 31.10.2001).

(2) KOM(2001) 366 endelig.

(3) KOM(2001) 582 endelig.

4.1.1. Forordningen om statuten skal på de områder, hvor den finder anvendelse (herunder hvad angår stiftelsesformer, egenkapital, hovedsæde, registrering samt ledernes ansvar) være fuldstændig samt uafhængig af national lovgivning, som ikke kan gøres gældende — end ikke subsidiært. Dette er meget vigtigt for at sikre tekstens fælles og altså europæiske karakter samt den klarhed og sikkerhed, som retsformen skal bibringe parterne og tredjemænd.

4.1.2. Forordningen skal ligeledes sikre parterne en vidtgående kontraktmæssig frihed, og den skal eksplicit fastsætte anvendelsesområdet herfor (især hvad angår selskabets organisation og drift samt regler for værdipapirer). Nogle områder skal obligatorisk dækkes af vedtægterne. For at undgå undladelse heraf skal den myndighed, der er ansvarlig for registreringen, kontrollere, at alle de bestemmelser, som vedtægterne skal indeholde, reelt er der.

4.1.3. Naturligvis vil det europæiske selskab for SMV'er ligesom de nationale selskaber fortsat være underlagt medlemsstaternes generelle regler: regnskabs-, beskatnings- og strafferet samt procedurer for insolvens og betalingsstandsning.

4.2. Generelle bestemmelser

Enkelthed og stor smidighed i den praktiske anvendelse skal være de to overordnede principper for projektet.

4.2.1. Selskabet kan bestå af en eller flere fysiske eller juridiske personer fra såvel medlemsstater som fra tredjelande. Minimumskapitalen kan fastsættes til 15 000 EUR og være opdelt i aktier uden dog at udelukke andre muligheder. Parterne forpligter sig kun med det indskudte beløb.

4.2.2. Der skal være en høj grad af kontraktmæssig frihed — dog skal mindretsaktionærers og tredjemænds rettigheder beskyttes og omhandles af forordningen. Det vil således være vedtægterne, der fastsætter parternes rettigheder, selskabets organisation og drift, dets organers beføjelser samt betingelserne for overførsel af værdipapirer. Forordningen skal dog fastsætte minimumsforpligtelser, såsom opregning af de områder, hvorom parterne skal træffe beslutning i fællesskab.

4.2.3. Selskabets repræsentation over for tredjemænd baseres på regler, der er i overensstemmelse med det første europæiske direktiv om selskabsret.

4.2.4. Hovedsædet skal befinde sig inden for EU og på det sted, hvor selskabet har sin centrale administration. Det skal kunne overføres til en anden medlemsstat uden opløsning af virksomheden eller oprettelse af en ny.

4.2.5. Der skal være mulighed for tvungen afståelse og fratrædelse af en medindehaver; reglerne herfor skal, ligesom prisen for genkøb eller overdragelse af værdipapirer, fastsættes i vedtægterne. Vedtægterne kan også fastlægge, at der ikke behøver at være proportionalitet mellem den indskudte kapital og indehavernes pengemæssige og ikke-pengemæssige rettigheder, eller endda at værdipapirerne skal være uafhængelige i en periode. Sådanne klausuler kan kun ændres ved enstemmig beslutning.

5. Yderligere foranstaltninger

Selv om det er utænkeligt at skabe privilegier i forhold til nationale statutter, da dette kan give konkurrenceforvridninger, kunne det med henblik på at gøre ordningen mere attraktiv være interessant at fastsætte:

5.1. ensartede, forenklede, hurtige og billige etableringsformaliteter (man kunne endda forestille sig en vederlagsfri registrering);

5.2. en særlig ordning for information og for teknisk og finansiel støtte (f.eks. ved hjælp af Euro Info Centre, europæiske netværk vedrørende risikovillig kapital, »business angels« osv.)

5.3. adgang til forskellige europæiske eller nationale støtteordninger, hvis der skulle blive skabt nye job (hvad angår europæiske støtteordninger, drejer det sig om JEV-proceduren, i henhold til hvilken der kan ydes støtte til gennemførligheds- og investeringsundersøgelser, eller Den Europæiske Socialfond).

6. Inddragelse af andre former for virksomheder

6.1. Det vil være relevant at tage spørgsmålet op om, hvorvidt andre former for virksomheder skal tages i betragtning, herunder kooperativer og erhvervsdrivende foreninger.

6.2. ØSU er fortalere for, at man så hurtigt som muligt får vedtaget forslaget til statut for det europæiske andelselskab, der i 1993 var genstand for et ændret forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning, og som i høj grad er i overensstemmelse med de pågældende sektorerers ønsker.

6.3. Ligesom det er tilfældet med det europæiske selskab, kan statuten for det europæiske andelsselskab vise sig at være mindre attraktiv for mindre virksomheder, blandt andet med hensyn til det påkrævede minimumsindskud, eller for nye former for virksomheder med socialt sigte, som ønsker at udøve deres aktiviteter på EU-niveau.

6.4. Derfor støtter ØSU ud over den europæiske statut for SMV'er idéen om at overveje, med hvilke retlige instrumenter man på EU-plan kan imødekomme de behov, som er forbundet med fremkomsten af disse nye former for partnerskaber.

7. Konklusioner

7.1. Behovsanalysen bekræfter nødvendigheden af et projekt vedrørende et europæisk selskab for SMV'er. Det drejer sig først og fremmest om at tilbyde disse en europæisk statut, således at de sikres samme behandling som de store virksomheder — den primære målgruppe for det europæiske selskab

— samt at tilbyde dem en »EU-etiket« med henblik på at lette deres aktiviteter i det indre marked.

7.2. For at gøre den nye statut attraktiv skal den hindre risikoen for dobbeltbeskatning og indføre stor juridisk smidighed, lempelige etableringsformaliteter samt råd og støtte til fremme af virksomhedspartnerskaber.

7.3. I forlængelse af konklusionerne på Det Europæiske Råds møde i Lissabon ser ØSU den europæiske statut for SMV'er som et middel til at opfylde målsætningerne om at forbedre den europæiske konkurrenceevne og iværksætterånd samt at skabe nye aktiviteter og job. Statuten vil ligeledes kunne fremme arbejdstagernes medindflydelse på europæisk niveau, hvilket igen vil bidrage til at krone integrationsprocessen med held.

7.4. ØSU opfordrer derfor til, at man hurtigst muligt indfører en forenklet europæisk statut for SMV'er, der supplerer det europæiske selskab.

Bruxelles, den 21. marts 2002.

Göke FRERICHS

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg